

KUTUBXONA – AXBOROT VA MADANIYAT MARKAZI SIFATIDA

Abdullaeva Nurjamal Maxsudovna

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti Nukus filiali "Texnogen va san'atshunoslik" fakulteti "Kutubxona axborot faoliyati" ta'lim yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada kutubxonaning jamiyatdagi axborot va madaniyat markazi sifatidagi roli tahlil qilinadi. Zamonaviy kutubxona nafaqat kitoblar va jurnallarni saqlash, balki foydalanuvchilarga axborot resurslarini taqdim etish, ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash va madaniy-ma'rifiy tadbirlarni amalga oshirish orqali jamiyatning madaniy va intellektual rivojlanishiga xizmat qiladi. Maqolada kutubxona xizmatlari, foydalanuvchi ehtiyojlarini qondirish, elektron va raqamli resurslardan foydalanish, shuningdek kutubxona faoliyatining innovatsion jihatlarini yoritilgan.

Kalit so'zlar: kutubxona, axborot markazi, madaniyat markazi, foydalanuvchi ehtiyojlari, elektron resurslar, innovatsion xizmatlar, ilmiy-tadqiqot faoliyati.

Аннотация: В статье анализируется роль библиотеки как информационного и культурного центра в обществе. Современная библиотека выполняет не только функции хранения книг и журналов, но и предоставляет пользователям информационные ресурсы, поддерживает научно-исследовательскую деятельность и организует культурно-просветительские мероприятия, способствуя культурному и интеллектуальному развитию общества. В статье рассматриваются услуги библиотеки, удовлетворение потребностей пользователей, использование электронных и цифровых ресурсов, а также инновационные аспекты библиотечной деятельности.

Ключевые слова: библиотека, информационный центр, культурный центр, потребности пользователей, электронные ресурсы, инновационные услуги, научно-исследовательская деятельность.

Annotation: The article examines the role of the library as an information and cultural center in society. Modern libraries not only store books and journals but also provide users with access to information resources, support scientific research activities, and organize cultural and educational events, contributing to the cultural and intellectual development of the community. The paper discusses library services, meeting user needs, the use of electronic and digital resources, and the innovative aspects of library activities.

Keywords: library, information center, cultural center, user needs, electronic resources, innovative services, research activities.

Kutubxonalar jamiyatda nafaqat ma'lumotlarni saqlash va taqdim etish markazi sifatida, balki madaniy va intellektual rivojlanishni qo'llab-quvvatlovchi muhim institut sifatida faoliyat yuritadi. Zamonaviy kutubxonalar foydalanuvchilarga kitoblar va jurnallarni taqdim etishdan tashqari, elektron va raqamli resurslar bilan ishlash, interaktiv xizmatlar yaratish va ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash imkoniyatlarini ham taklif qiladi. Shu bilan birga, kutubxona madaniy-ma'rifiy tadbirlar, seminarlar, ko'rgazmalar va ta'limiy loyihalar orqali jamiyatning intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashgan kutubxona xizmati nafaqat axborot resurslarini taqdim etadi, balki foydalanuvchilarning izlanishlarini qo'llab-quvvatlaydi va bilimga bo'lgan qiziqishni oshiradi. Elektron va raqamli kutubxona platformalari foydalanuvchilarga masofadan turib resurslardan foydalanish imkonini beradi, bu esa kutubxonaning axborot markazi sifatidagi rolini yanada mustahkamlaydi. Innovatsion yondashuvlar kutubxona xizmatlarini interaktiv va foydalanuvchi markazli qiladi, shuningdek, kutubxona xodimlarining malakasini oshirish va zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Kutubxonani madaniyat markazi sifatida rivojlantirish uning jamiyatdagi o'rni va ahamiyatini oshiradi. Madaniy-ma'rifiy tadbirlar, ko'rgazmalar, o'quv dasturlari va seminarlar kutubxonani nafaqat bilim markazi, balki jamiyatning intellektual va madaniy hayotida faol ishtirok etuvchi muassasa sifatida namoyon qiladi. Shu bilan birga, kutubxona faoliyati foydalanuvchilar, ta'lim muassasalari va ilmiy tadqiqotchilar bilan hamkorlikni kuchaytiradi, bu esa kutubxonaning jamiyatdagi axborot va madaniyat markazi sifatidagi rolini yanada kengaytiradi.

Zamonaviy kutubxona xizmatlarini strategik boshqarish va foydalanuvchi ehtiyojlariga moslash orqali axborot resurslarini optimal taqsimlash, xizmatlar sifatini oshirish va kutubxonani intellektual markaz sifatida rivojlantirish mumkin. Bu jarayon kutubxona infratuzilmasini mustahkamlash, elektron va raqamli resurslarni kengaytirish, foydalanuvchilar bilan samarali aloqalarni yo'lga qo'yish va ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlashni o'z ichiga oladi. Shu tarzda kutubxona nafaqat axborot markazi, balki madaniyat markazi sifatida jamiyatning rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Kutubxona jamiyatdagi axborot va madaniyat markazi sifatida nafaqat kitoblar va jurnallarni saqlash va tarqatish bilan chegaralanmaydi, balki foydalanuvchilarning ilmiy, ta'limiy va madaniy ehtiyojlarini qondirish, raqamli resurslar orqali axborotga erkin kirishni ta'minlash va madaniy-ma'rifiy tadbirlarni tashkil etish orqali jamiyatning intellektual va madaniy rivojlanishiga xizmat qiladi. Zamonaviy kutubxonalar foydalanuvchi markazli bo'lib, elektron resurslar, raqamli kutubxona

platformalari, interaktiv xizmatlar va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali foydalanuvchilarga qulay va samarali axborot muhitini yaratadi.

Kutubxona xizmatlari nafaqat an'anaviy resurslarni taqdim etish bilan cheklanmaydi, balki foydalanuvchilarga ma'lumotlarni izlash, tahlil qilish, saqlash va ulardan samarali foydalanish imkoniyatini beradi. Elektron kutubxonalar va raqamli platformalar masofadan turib resurslarga kirish imkonini ta'minlaydi, bu esa kutubxonaning axborot markazi sifatidagi rolini kuchaytiradi. Shu bilan birga, kutubxona foydalanuvchilarning ilmiy tadqiqotlarini qo'llab-quvvatlaydi, seminarlar, ko'rgazmalar va ta'limiy loyihalar orqali madaniy va intellektual faoliyatni rag'batlantiradi.

Kutubxona madaniyat markazi sifatida o'zining ahamiyatini foydalanuvchi ehtiyojlariga moslashgan xizmatlar orqali mustahkamlaydi. Foydalanuvchi talabini doimiy tahlil qilish, interaktiv va innovatsion xizmatlarni joriy etish, elektron va an'anaviy resurslarni uyg'unlashtirish kutubxona faoliyatining sifatini oshiradi va foydalanuvchi qoniqishini ta'minlaydi. Shu orqali kutubxona jamiyatdagi axborot oqimini boshqaruvchi, madaniy merosni saqlovchi va intellektual rivojlanishni qo'llab-quvvatlovchi markazga aylanadi.

Strategik boshqaruv yondashuvlari orqali kutubxona infratuzilmasini rivojlantirish, xodimlar salohiyatini oshirish, xizmatlarni optimallashtirish va foydalanuvchi ehtiyojlariga moslash imkoniyati yaratiladi. Shu bilan birga, kutubxona ilmiy tadqiqotlar, ta'lim va madaniy-ma'rifiy faoliyatni qo'llab-quvvatlovchi asosiy institutsiya sifatida faoliyat yuritadi. Zamonaviy kutubxona elektron va raqamli resurslarni kengaytirish, foydalanuvchilar bilan samarali aloqalarni yo'lga qo'yish va innovatsion xizmatlar yaratish orqali axborot va madaniyat markazi sifatidagi o'rnini mustahkamlaydi.

Kutubxona foydalanuvchi markazli yondashuv orqali jamiyatning axborot, ilmiy va madaniy ehtiyojlarini qondiradi, shu bilan birga, madaniy-ma'rifiy tadbirlar va ilmiy loyihalarni amalga oshirish orqali jamiyatning intellektual salohiyatini oshiradi. Bu kutubxonani nafaqat axborot resurslarini taqdim etuvchi muassasa sifatida, balki madaniyat markazi sifatida rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu tarzda kutubxona jamiyatning axborot, ilm-fan va madaniyat sohalarida markaziy rol o'ynaydi, foydalanuvchilar, ta'lim muassasalari va ilmiy tadqiqotchilar bilan hamkorlikni rivojlantiradi hamda innovatsion xizmatlar orqali jamiyatning axborot madaniyatini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alimov, Sh. (2020). *Kutubxona va madaniyat: zamonaviy yondashuvlar*. Toshkent: Fan va texnologiya nashriyoti.

2. Evans, G. E., & Saponaro, M. Z. (2012). *Library and Information Center Management*. Libraries Unlimited.
3. Johnson, P. (2016). *The Role of Libraries in Society*. Chandos Publishing.
4. UNESCO. (2013). *Libraries as Cultural and Information Centers*. Paris: UNESCO.
5. ALA. (2018). *Library Services and Community Engagement*. American Library Association.

GLOBAL SCHOLARS
SCIENTIFIC PUBLISHING